



**Kansliavdelningen**

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Handläggare: Nina Ström  
Tfn: 08-508 25 014

TJÄNSTEUTLÅTANDE  
2006-11-28

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN  
2006-12-12  
DNR 106-0518/2006

Till  
Socialtjänstnämnden

**De hemlösas situation**

Yttrande över en motion från Hardy Hedman (kd)

(1 bilaga)

**Förslag till beslut**

Socialtjänstnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Dag Helin

Eddie Friberg

**Bakgrund**

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande överlämnat en motion från Hardy Hedman (kd) gällande de hemlösas situation. Motionen bilägges. Remisstiden går ut 31 december 2006.

Ärendet har även remitterats till stadsdelsnämnderna Maria-Gamla stan, Spånga-Tensta och Älvsjö, marknämnden och stadsbyggnadsnämnden samt AB Familjebostäder, AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och Stockholms Stads Bostadsförmedling AB.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen i samverkan med individorienterade verksamheter och staben för utredning och projekt.

### **Motionens huvudsakliga innehåll**

Motionären framför ett antal förslag som kan underlätta de hemlösa situation.

1. Staden bör i planeringen av nya bostadsområden ange hur stor andel av de nya bostäderna som kommer att användas som ”startlägenheter” för hemlösa och andra som har svårt att erhålla en lägenhet på den öppna bostadsmarknaden. Detta ska gälla större bostadsprojekt vare sig de är kommunala, kooperativa eller privata.
2. Staden bör samverka med frivilligorganisationer m.fl. för att rekrytera och utbilda personer som kan vara ”coach” åt hemlösa i sitt boende.
3. Staden bör byta ut beteckningen ”försökslägenhet” mot ”förtroendelägenhet” för att visa på en annan attityd gentemot den hemlöse.
4. Staden bör tillskriva regeringen ett förslag att kommunerna i storstadsregionerna ska vara skyldiga att samverka för att ordna lägenheter och socialt stöd för personer som är hemlösa, oavsett i vilken av kommunerna personen för tillfället är mantalsskriven.

### **Förvaltningens synpunkter**

Förvaltningen anser att motionären lyfter fram ett flertal intressanta förslag som alla kan leda fram till förbättringar i det arbete som görs för att motverka hemlösheten i staden.

#### *Startlägenheter i nya bostadsområden/enskilda större bostadshusprojekt*

Förvaltningen delar motionärens uppfattning att staden ska ange hur stor andel av de nya bostäderna som ska användas till ”startlägenheter” för hemlösa och andra utsatta. Det är en brist idag att denna modell inte är genomförd. I nuläget är det dock möjligt att ange behov av speciella bostäder/boenden vid markanvisningar. Det är för framtiden av vikt att säkra fortsatt möjlighet att få del av ”startlägenheter” alternativt större ”objekt” för speciella boenden.

Förvaltningen anser också att det är av stor vikt att staden verkar för att en del av nybyggnationen byggs billigare och därmed får lägre hyror. Det är många utsatta i samhället som har svårt att klara dagens hyror i nyproduktionen. Denna grupp bör också ha en möjlighet att bo i nyproduktion, även om det vanligaste är att de får en lägenhet i stadens äldre bostadsbestånd.

Motionären lyfter särskilt en fråga i en att-sats om att staden vid beslut om nya bostadsområden eller enskilda större bostadsprojekt ska ange hur stor andel av lägenheterna som minst ska reserveras för ”sociala ändamål”. Förvaltningen delar denna uppfattning, men anser att det är viktigt att tydligt ange vad ”sociala ändamål” står för. Det bör handla om försöks- och träningslägenheter, till en rimlig hyra, men det kan också röra sig om gruppboenden eller boenden för hemlösa och andra grupper med speciella behov. Det är också viktigt i detta sammanhang att komma ihåg att definitionen av hemlösa i Stockholm är vid. De flesta hemlösa har antingen drogproblem och/eller psykiatrisk problematik och behoven ser därmed mycket olika ut.

Antalet förmedlade försöks- och träningslägenheter har ökat kraftigt de senaste åren, vilket förvaltningen ser som mycket positivt. Under 2005 förmedlades 263 lägenheter, att jämföras med 284 för år 2004, 236 för år 2003 och 158 för år 2002. Fram till och med oktober i år har 214 lägenheter av detta slag förmedlats, att jämföras med målet 300. Stockholms stads bostadsförmedling AB har även för 2007 målet 300 lägenheter. Det finns idag behov av fler försöks- och träningslägenheter, framförallt inom vissa delar av staden. Detta gäller särskilt innerstaden. Ur ett behandlingsperspektiv är det viktigt att få tillgång till bostad inom närområdet. Därmed ges förutsättningar för kontinuitet i socialtjänstens insatser. I den planerade boendekedja/trappa som socialtjänsten arbetar utifrån är en egen bostad ofta den sista länken.

Förvaltningen vill i detta sammanhang framföra betydelsen av att samtliga berörda förvaltningar (stadsdelsförvaltningar, facknämnder och bolag) samverkar för att minska hemlösheten i staden. Socialtjänsten har ett stort ansvar, men kan inte se till att bostadsförsörjningen är tillräcklig. I många europeiska länder i Europa, bland annat Norge, sker samarbete kring hemlöshetsfrågan mellan olika samhällsområden, både på nationell och lokal nivå.

#### *Rekrytera och utbilda "coacher"*

Förvaltningen anser, i likhet med motionären, att en hemlös/ f d hemlös behöver individanpassat stöd i sin lägenhet. Socialtjänsten i staden, både inom stadsdelsförvaltningar och Enheten för hemlösa, arbetar i första hand med s k boendestödjare som är till hjälp för hemlösa/ f d hemlösa och andra i sitt boende. Så länge klienterna bor i tränings- och försöklägenheter är det reglerat att uppföljning ska ske i form av stöd till personen. Exempelvis ska en handlingsplan finnas. Därutöver gör frivilligorganisationerna en mycket stor insats med olika former av personligt stöd för hemlösa m.fl.

Sedan årets början pågår projektet "Kontaktpersoner för hemlösa i enlighet med socialtjänstlagen (SoL)" som i första hand finansieras av Socialstyrelsen. Ägare av projektet är Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare (RFS), Ny Gemenskap, Situation Stockholm och Stockholms Stadsmission. Projektiden löper t o m december 2007. Projektet är upplagt så att frivilligorganisationerna rekryterar volontärer från sina respektive verksamheter. Volontärerna genomgår en utbildning om hemlöshetsproblematik och om att vara kontaktperson. De utbildade volontärerna utgör en pool som stadsdelsförvaltningarna kan rekrytera kontaktpersoner från. Rekryteringen görs i samråd med den hemlöse. Projektet ansvarar också för att de nyblivna kontaktpersonerna får handledning.

Hittills har projektet utbildat tolv kontaktpersoner helt, och ytterligare sex personer genomgår för närvarande utbildningen. Minst fem kontaktpersoner har blivit "matchade" till hemlösa personer. Ny Gemenskap och Stadsmissionen har beslutat att ha som mål att alla som flyttar ut från deras boenden ska ha en kontaktperson.

Idag erbjuder förvaltningen också personliga ombud för hemlösa med psykiska funktionshinder. Förvaltningen har upphandlat denna verksamhet och har i ett avtal med Stadsmissionen reglerat uppdraget. I dagsläget är två personer anställda för denna grupp hemlösa. Enheten för hemlösa har det operativa ansvaret samt är sammankallande för ledningsgruppen, där också landstinget ingår. Brukarorganisationerna RSMH (Riksförbundet för Social och Mental Hälsa) och IFS (Intresseföreningen För Schizofreni) är med som diskussionspartner i denna grupp. Även stadsdelsförvaltningarna har personliga ombud.

Personliga ombud är inte reglerat i lag men staten ger tydliga signaler att de vill att kommunerna erbjuder denna stödform genom att bidra med medel till verksamheten.

Förvaltningen menar att motionärens förslag om ”coacher” väl faller in i det pågående projektet som RFS driver. Under 2007 finns fortfarande projektmedel som bekostar det fortsatta arbetet. Därefter ska projektet utvärderas.

#### *Byta ut ”försökslägenhet” mot ”förtroendelägenhet”*

Förvaltningen ser betydande fördelar med det förslag motionären lyfter fram. Inte minst markerar det en attitydförändring i positiv riktning. Ordet ”förtroendelägenhet” är positivare och skulle med fördel kunna ersätta begreppet försökslägenhet.

I Stockholms Stads Bostadsförmedling AB:s beskrivning av vad försökslägenhet står ges här ett utdrag:

En försökslägenhet hyrs av en stadsdelsförvaltning eller institution, som ansvarar för lägenheten. Stadsdelsförvaltningen/institutionen hyr i sin tur ut lägenheten till en person med särskilt behov av stöd och som kan antas klara av ett boende med detta stöd. Försökslägenheter är avsedda för de personer som har gått igenom behandling eller rehabilitering genom stadsdelsförvaltningars eller institutioners försorg. Personen får under en begränsad tid på 1-2 år bo på försök och visa att han klarar ett eget boende. Om boendet i lägenheten fungerar väl ska personen kunna få ta över lägenheten.

#### *Skyldighet att samverka kommuner emellan*

Förvaltningen delar motionärens uppfattning att kommunerna inom storstadsregionen måste samarbeta och gemensamt ta ansvar för hemlöshetsproblematiken. Det är också viktigt som motionären framhåller, att regering och riksdag tydligt ställer krav på en sådan utveckling. I detta sammanhang har Kommunförbundet Stockholms Län en viktig roll som pådrivare och samordnare.

#### **Bilaga**

Motion ”De hemlösas situation” av Hardy Hedman (kd)